

УВОД

Имајућу у виду чињеницу да учинковит стечајни поступак игра значајну улогу у побољшању привреде и укупном развоју земље, Босна и Херцеговина је имплементирала дубоку реформу стечајног поступка усвајајући још 2003. године, на ентитетском нивоу, стечајне законе.

Федерација Босне и Херцеговине и Република Српска имају готово истовјетне законе о стечајном поступку, а који омогућавају флексибилан, предвидив систем за повећање економске вредности предузећа која се налазе у финансијским потешкоћама.

Примењујући стандарде и искуства Еуропске уније и развијеног света, нови закони о стечајном поступку, како је горе наглашено, ступили су на снагу 2003. године.

Доношење ових закона о стечајном поступку у БиХ праћено је програмима обуке за главне учеснике вођења стечајног поступка.

Овим се законима нарочито уређују: услови за отварање стечајног поступка, стечајни поступак, правне последице његовог отварања и спровођења, као и реорганизација стечајног дужника неспособног за плаћање на основу стечајног плана.

Стечајни поступак се спроводи ради групног намирења поверилаца стечајног дужника, уновчењем његове имовине и поделом прикупљених средстава повериоцима.

У току стечајног поступка може се спровести и реорганизација стечајног дужника, а ради уређивања правног положаја стечајног дужника и његовог односа према повериоцима, а нарочито ради одржавања његовог пословања.

Сходно одредбама позитивних прописа разлог за отварање стечајног поступка је платежна неспособност стечајног дужника. Стечајни дужник је платежно неспособан уколико није у стању обављати своје доспеле и потраживане обавезе плаћања. Околност да је стечајни дужник подмирио или може подмити у целости или деломично тражбине неких веровника само по себи не значи да је платежно способан. У правилу сматра се да је стечајни дужник платежно неспособан, ако у непрекидном трајању од 30 дана не измирује своје доспеле новчане обвезе.

Стечајни поступак се може отворити и због претеће платежне неспособности. Ова неспособност постоји ако стечајни дужник, према предвиђањима, у времену доспелости неће бити у стању да испуни постојеће обавезе плаћања. Због претеће платежне неспособности предлог за отварање стечајног поступка може поднети само стечајни дужник.¹

Нови закони осигуравају брз и учинковит поступак стечаја, предвидевши две главне врсте поступка, тј. реструктурирање и ликвидацију предузећа (дужника).

Спровођење стечајног поступка по овим законима досад је дало добре резултате, а знатно је убрзано и реструктурирање и ликвидација, повећана је исплата повериоцима и сачувана су радна места у различитим индустријама у свим регијама БиХ.

¹ Јовановић-Јелачић, Љ, (1997), *Прекршаји и привредни преступи*, Београд.

Осим тога, овакав стечајни поступак створио је низ нових могућности како за домаће тако и за стране улагаче, којима се под изузетно повољним условима нуди канцеларијски и производни простор за покретање новог посла, као и могућности за реструктурирање и побољшање постојећих предузећа или производних програма.

Службена статистика о броју предузећа која су након приватизације отишла у стечај не постоји. На основу података Удружења стечајних управника у БиХ, а делом и информација објављених у службеним гласницима, новинари Центра за истраживачко новинарство (ЦИН) из Сарајева су утврдили да је од 2000. године стечајни поступак покренут за више од 2.400 фирми. Завршено је близу 1.900 поступака, од чега је највећи број њих окончан ликвидацијом – престанком постојања предузећа.

Кад говоримо о кривичним делима у вези са стечајним поступком, говоримо о делима којима се намјерно узрокује такво стање у једном привредном субјекту које доводи до покретања стечајног поступка, као и о делима којима се прије покретања или у току самог стечајног поступка оштећују повериоци.²

Кривична дјела у вези са стечајним поступком у законодавству Републике Српске су регулисана Кривичним законом Републике Српске (Сл.гласник Р.Српске бр. 49/03, 108/04). Стечајна кривична дела нису регулисана стечајним законодавством, као што је то био раније случај у појединим законодавствима.

Овај дипломски рад је конципиран у једанаест целина, а у самој разради теме ћемо говорити о стечајним кривичним делима у законодавству Републике Српске и законодавствима земаља региона, како са теоријског тако и са практичног аспекта.

² Чоловић, В. (2010), *Стечајно право*, Бања Лука, стр. 78.